

MALLE PAJULA

toimetaja

Koolitund mõisaproua juures

Lapsepõlve kooliaastad kiiktooli, suure kummipuu, mõisaproua vaimu ja põleva kaminaga mõisahoones mõjuvad tänapäeval suisa muinasjutuliselt.

Paljud õpilased loevadki sellisest elust vaid juturaamatutest, sest enamik neist veedab päeva suures tüüpprojekti järgi ehitatud koolimajakarbis.

Laudadega kinni löödud, tühi, peaaegu varemetes – kirjeldavad maakondade muinsuskaitsjad kohalike mõisamaju. Kolhoosikontorid on neist välja kolinud, uut omanikku pole leitud.

Mõisatest koliksid võimalusel meelsasti uude euroremonditud tüüpkooli ka paljud koolid.

Varisev krohv, läbitilkuvad laed ning töökäsi ootavad tiigid-pargid panevad praegu mitme mõisakooli juhte ahastama. Teistest paremal järjel on vaid need mõisakoolid, mida omal ajal turgutas jõukas soovos või kolhoos.

Samas näivad mõisad peaaegu ideaalse õpikeskkonnana. Tilaga koolikell, tuline kahhelahi või praguline seinamaal aitab õpilastel tunnetada sidet minevikuga.

Ajalootunnis mõisahärra elu tundma õppides või mõisaparki rehitsedes sünnib ehk ka armastus oma kodupaiga vastu.

Ja mis olekski õpilase jaoks veel põnevam teadmist, et ta on matemaatikatunnis peene proua buduaaris või õpib keemiavalemeid magamistoas.

Mõte anda õppetööga tühjadele mõisatele uus elu tooks küllap kohalike haridusjuhtide ihule külmavärinad.

Ühegi mõisakooli rajamine neelaks kogu piirkonna haridusraha ja enamgi veel.

Ent praeguste mõisakoolide säilitamine võimalikult originaalses õhustikus ei olegi ehk nii ilmvõimatu üritus.

Kui Vene ajal siniseks krohvitud koridoriseintele, kinni müüritud kaminasuuetele ning linoleumpõrandatele lisada veel plastikust aknad, värvilisest plekist katus ja ülilmoodsad valgustid, kaob majast viimnegi ehedus ja põnevus.

Euromõisa pööningule ei ilmu matemaatika tunni ajal enam kunagi mõisaproua hallipäine vaim.